

UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ
„EKOSISTEMA“

UAB TELŠIŲ REGIONO ATLIEKŲ TVARKYMO CENTRO
PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS
(DIDELIŲ GABARITŲ ATLIEKŲ SURINKIMO
AIKŠTELĖS ĮRENGIMAS IR EKSPLOATACIJA),
NUMATOMOS VYKDYTI EŽERO G. 13A, VARNIŲ M.,
VARNIŲ SEN., LT-88318 TELŠIŲ R. SAV.,
POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS
SANTRAUKA

Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius:
UAB TELŠIŲ REGIONO ATLIEKŲ TVARKYMO CENTRAS

**Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo
ataskaitos rengėjas:**
UAB „EKOSISTEMA“

KLAIPĖDA, 2020

TURINYS

1. Informacija apie planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą)	2
2. Informacija apie poveikio visuomenės sveikatai vertinimo ataskaitos rengėją	2
3. Planuojamos ūkinės veiklos analizė.....	2
4. Planuojamos ūkinės veiklos vietos analizė	4
5. Planuojamos ūkinės veiklos veiksmų, darančių įtaką visuomenės sveikatai, tiesioginio ar netiesioginio poveikio kiekybinis ir kokybinis apibūdinimas ir įvertinimas	8
6. Neigiamo planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai mažinimo priemonių aprašymas, jų pasirinkimo argumentai.....	14
7. Esamos visuomenės sveikatos būklės analizė.....	14
8. Sanitarinės apsaugos zonos ribų nustatymo arba tikslinimo pagrindimas.....	15
9. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodų aprašymas.....	16
10. Poveikio visuomenės sveikatai vertinimo išvados.....	17
11. Siūlomos sanitarinės apsaugos zonos ribos	17
12. Rekomendacijos dėl poveikio visuomenės sveikatai vertinimo stebėsenos	18
13. Literatūros sąrašas.....	18
14. PVSV ataskaitos priedų sąrašas	20

1. INFORMACIJA APIE PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS ORGANIZATORIŲ (UŽSAKOVA)

Veiklos organizatorius	UAB TRATC (įmonės kodas 171780190)
adresas	J. Tumo-Vaižganto g. 91 (III a.), Plungė, LT-90143 Plungės r. sav.,
kontaktinis asmuo	direktorius Vidimantas Domarkas
telefonas, faksas	tel.: (8 448) 50043, mob.: (8 673) 49168
el. paštas	info@trac.lt

2. INFORMACIJA APIE PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINTOJĄ

Įmonės pavadinimas	UAB „Ekosistema“ (įmonės kodas 140016636)
adresas	Taikos pr. 119, Klaipėda, LT-94231 Klaipėdos m. sav.
kontaktinis asmuo	direktorius Marius Šileika
telefonas, faksas	tel.: (8 46) 43 04 63, tel./faks.: (8 46) 43 04 69
el. paštas	info@ekosistema.lt
UAB „Ekosistema“ licencijos kopija pateikiama PVSV ataskaitos 3 priede.	

3. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS ANALIZĖ

UAB TRATC PŪV vieta numatoma adresu Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., LT-88318 Telšių r. sav. (vietovės geografinę-administracinę padėtį žiūr. PVSV ataskaitos 1 priede).

Vadovaujantis Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriumi, patvirtintu Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007-10-31 įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 119-4877), pareiškiamą ūkinę veiklą priskiriama:

Sekcija	Skylis	Grupė	Klasė	Pavadinimas
E				VANDENS TIEKIMAS, NUOTEKŲ VALYMAS, ATLIEKŲ TVARKYMAS IR REGENERAVIMAS
	38			Atliekų surinkimas, tvarkymas ir šalinimas; medžiagų atgavimas
		38.1		Atliekų surinkimas
			38.11	Nepavojingų atliekų surinkimas
			38.12	Pavojingų atliekų surinkimas

DGASA numatoma surinkti šias komunalinės kilmės atliekas:

- pavojingosios atliekos (susidarancios privačiame namų ūkyje);
- biologiškai skaidžios atliekos (žaliosios atliekos);
- antrinės žaliavos - popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant pakuočių atliekas;
- elektros ir elektroninės įrangos atliekos (oro kondicionieriai, mikrobangų krosnelės, šaldytuvai ir šaldikliai, kompiuteriai, televizoriai ir pan.);
- naudotos padangos;
- didelių gabaritų komunalinės atliekos (pvz., baldai ir kiti stambūs namų ūkio daiktai);
- statybos ir griovimo atliekos;
- tekstilės atliekos.

Atliekų surinkimas per DGASA:

- koncentruoja specifinių ir didelio gabarito atliekų surinkimą vienoje vietoje;
- mažina surenkamų ir į atliekų rūšiavimo ir/ar šalinimo įrenginius patenkančių atliekų kiekius.

Planuojama, kad DGASA per metus bus priimama arba susidarys eksploatuojant DGASA:

- pavojingų atliekų - iki 15,000 t;
- nepavojingų atliekų - iki 562,640 t.

Vienu metu maksimaliai DGASA gali būti laikoma:

- pavojingų atliekų - 7,000 t;
- nepavojingų atliekų - 562,640 t.

DGASA ūkinės veiklos metu įvykusiems smulkiems pavojingųjų medžiagų, galinčių būti DGASA surenkamų pavojingų atliekų sudėtyje, nutekėjimams neutralizuoti planuojama naudoti sorbentus ir kaustinę sodą (natrio šarmą). Planuojamų naudoti žaliavų ir papildomų medžiagų kiekiai nurodyti PVSV ataskaitos 1 lentelėje. Planuojamų naudoti žaliavų ir papildomų medžiagų saugojimo sąlygos nurodytos PVSV ataskaitos 2 lentelėje. Duomenys apie planuojamas naudoti pavojingas chemines medžiagas ar preparatus pateikiami PVSV ataskaitos 3 lentelėje.

Paros, metiniai ir vienu metu maksimaliai DGASA iš gyventojų ir smulkiųjų įmonių surenkami bei DGASA ūkinės veiklos metu susidarantys ir galimi laikyti atliekų kiekiai pateikti PVSV ataskaitos 4 lentelėje. Radioaktyviųjų atliekų PŪV metu nesusidarys.

PŪV metu nebus naudojami gamtos išteklių, dirvožemis ir biologinė įvairovė. Technologinių procesų metu vanduo taip pat nebus naudojamas. Geriamasis vanduo bus naudojamas tik buitiniams poreikiams. Vanduo tiekiamas centralizuotu Varnių m. vandentiekio.

DGASA planuojama per metus sunaudoti iki 10 tūkst. kWh elektros energijos. Elektros energija objektui bus tiekama AB ESO tinklais. Elektros energija bus naudojama patalpų ir teritorijos apšvietimui, buitinių patalpų šildymui, esant poreikiui - technologinėms reikmėms.

Kitų energijos išteklių PŪV metu naudoti neplanuojama.

4. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS VIETOS ANALIZĖ

UAB TRATC Varnių m. DGASA numato įrengti 1,3300 ha ploto žemės sklypo (kad. Nr. 7878/0001:131 Varnių m. k.v.), esančio adresu Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., LT-88318 Telšių r. sav., dalyje, apimančioje apie 0,45 ha ploto teritoriją. DGASA geografinė ir administracinė padėtis pavaizduota PVSV ataskaitos 1 priede. Žemės sklypo nuosavybės dokumentus ir sklypo planą žiūr. PVSV ataskaitos 5 priede.

Nuosavybės teise žemės sklypą, kuriame planuojama įrengti ir eksploatuoti DGASA, valdo Lietuvos Respublika, valstybinės žemės patikėjimo teise šį žemės sklypą valdo Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, iki 2027-08-09 sudaryta valstybinės žemės sklypo nuomos sutartis Nr. 37SŽN-217-(14.37.55.) su UAB TRATC. Įrengus žemės sklype DGASA ir pasirašius jos įrengimo aktą, ją eksploatuos UAB TRATC. Pagrindinė žemės sklypo naudojimo paskirtis - kita, naudojimo būdas - atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos.

PŪV vieta nėra svarbi nei visuomeniniu, nei archeologiniu požiūriu.

Visuomeninė ir ekonominė teritorijos svarba apibrėžiama trimis funkciniais komponentais: istoriniu, estetiniu ir ekologiniu.

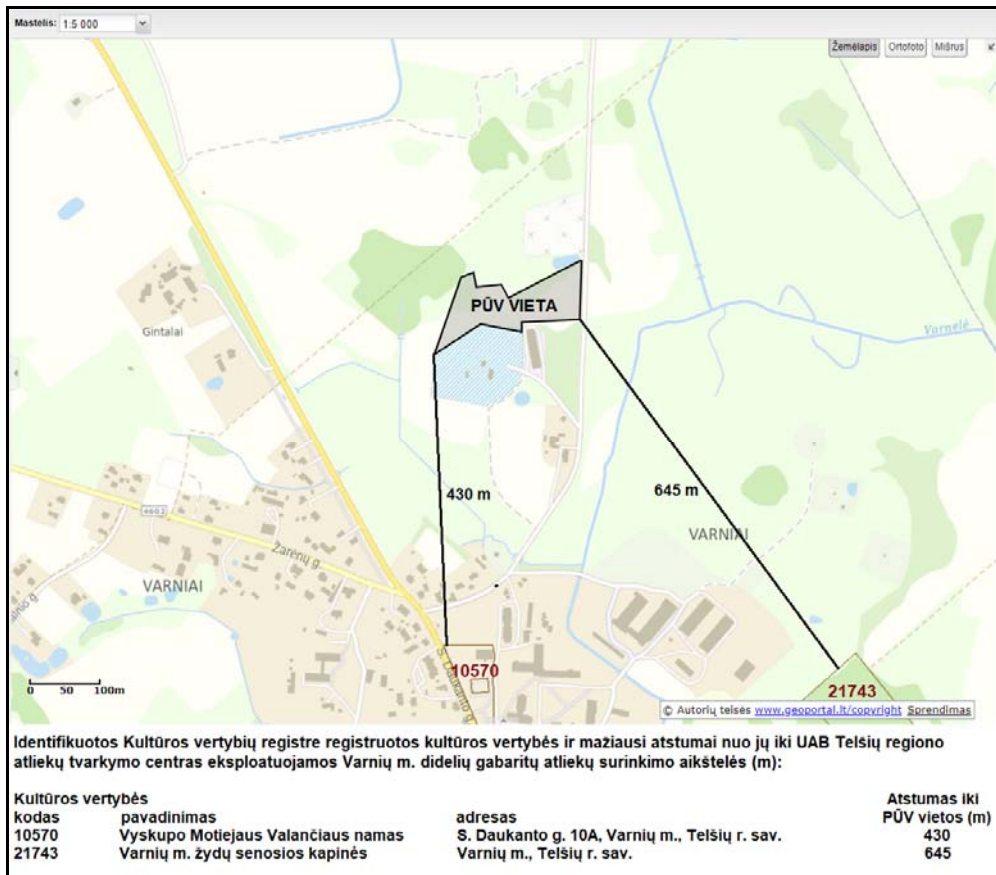
Vadovaujantis Kultūros vertybių registro (registro kadastro duomenų tvarkytojas Kultūros paveldo departamentas prie Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos) duomenimis, artimiausia PŪV vietai Kultūros vertybių registre registruota kultūros vertybė *Vyskupo Motiejaus Valančiaus namas* (kodas Kultūros vertybių registre 10570, adresas S. Daukanto g. 10A, Varnių m., Varnių sen., Telšių r. sav.) yra nutolusi 460 m atstumu pietų kryptimi. PŪV vietos padėtį Kultūros vertybių registre registruotų kultūros vertybių atžvilgiu žiūr. 1 pav.

Vadovaujantis Saugomų teritorijų kadastro (kadastro duomenų tvarkytojas Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos) duomenimis, PŪV vieta visu žemės sklypo plotu patenka į Lietuvos Respublikos saugomą teritoriją *Varnių regioninį parką*. Iki Varnių regioniniame parke esančių Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų *Varnių urbanistinio draustinio* ir *Biržulio botaninio-zoologinio draustinio* yra atitinkamai 150 ir 1120 m atstumai pietvakarių ir pietryčių kryptimis. PŪV vietos padėtį šių Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų atžvilgiu žiūr. 2 pav.

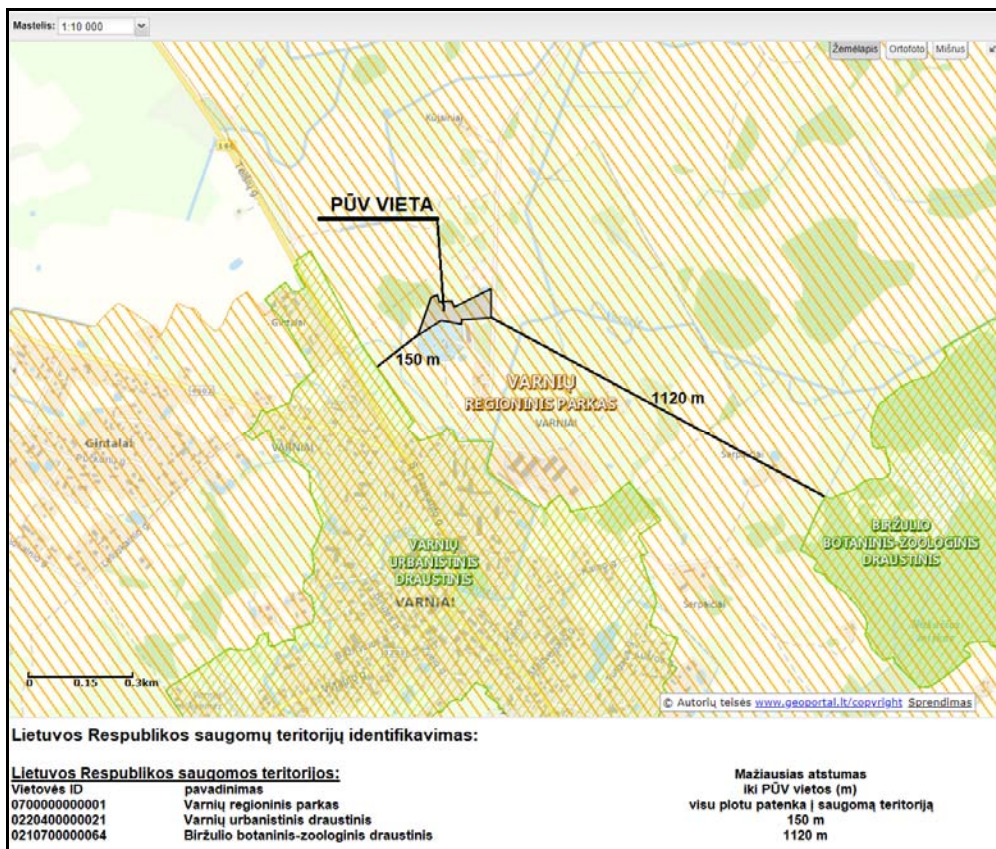
Saugomų teritorijų kadastro duomenimis, artimiausia PŪV vietai Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ saugoma teritorija *Biržulio-Stervo pelkių kompleksas* (paukščių apsaugai svarbi teritorija - PAST) yra nutolusi 165 m atstumu rytų kryptimi. 1085 m atstumu pietų kryptimi nuo PŪV vietos nutolusi kita Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ saugoma teritorija *Paršežerio-Lūksto pelkių kompleksas* (buveinių apsaugai svarbi teritorija - BAST). PŪV vietos padėtį šių Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ saugomų teritorijų atžvilgiu žiūr. 3 pav.

DGASA teritorija apribota iš šiaurės pusės - rekultivuoto buitinių atliekų sąvartyno žemės sklypu, rytų pusės - Varnių m. Ežero gatve bei nesuformuotu ir NTR neregistruotu valstybinės žemės fondo žemės sklypu, pietų pusės - UAB „Telšių vandenys“ eksploatuojamos Varnių nuotekų valyklos žemės sklypu, vakarų pusės - nesuformuotu ir NTR neregistruotu valstybinės žemės fondo žemės sklypu ir už jo esančiomis žemės ūkio bei gyvenamosios paskirties teritorijomis. Iki artimiausio gyvenamosios paskirties pastato (namo), esančio adresu Ežero g. 9, Varnių m., yra 200 m atstumas pietų kryptimi. Kitos arčiausiai PŪV vietos esančios gyvenamosios paskirties teritorijos yra nutolusios nuo PŪV vietos ribų apie 340-420 m atstumu į pietus ir pietvakarius bei apie 430 m vakarų kryptimi. Žemės sklypas patenka į Varnių regioninio parko teritoriją, uždaryto sąvartyno komunalinių atliekų sąvartyno apsaugos zoną, ir Varnių valymo įrenginių sanitarinės apsaugos ir taršos poveikio zoną.

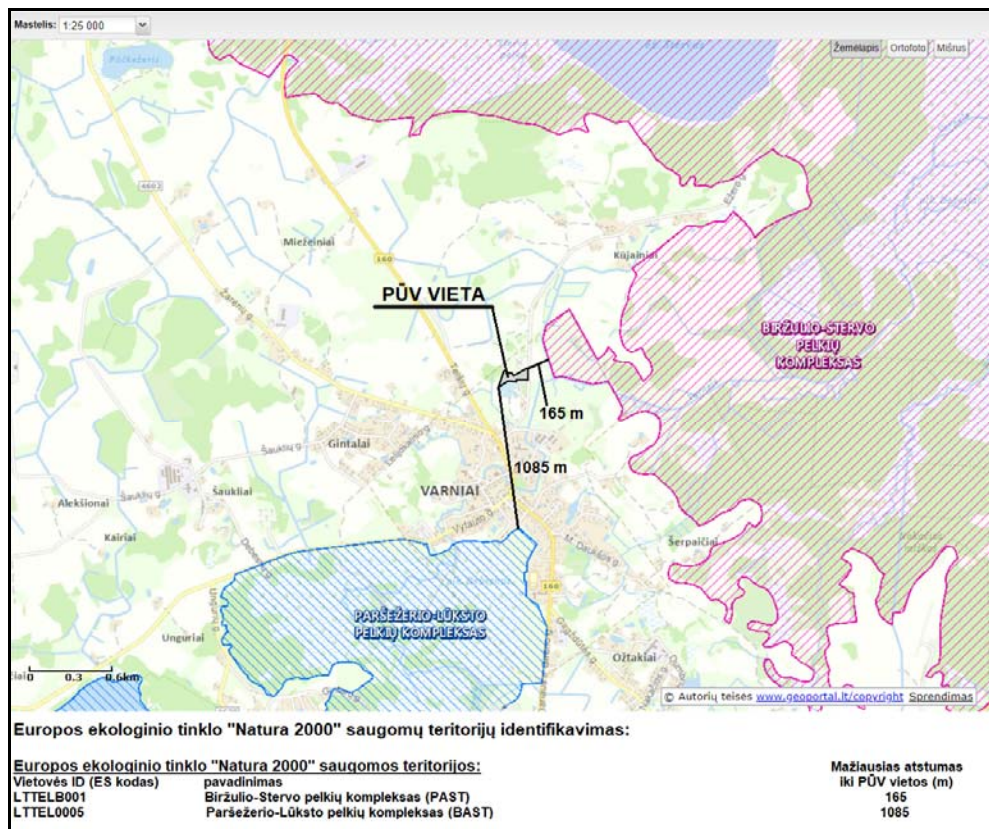
UAB Telšių regiono atliekų tvarkymo centro planuojamos ūkinės veiklos
 (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės įrengimas ir eksploatacija),
 numatomos vykdyti Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., LT-88318 Telšių r. sav.,
POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

1 pav. PŪV vietos padėtis Kultūros vertybių registre registruotų kultūros vertybių atžvilgiu

2 pav. PŪV vietos padėtis Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų atžvilgiu

3 pav. PŪV vietos padėtis Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ saugomų teritorijų atžvilgiu

Mažiausias atstumas nuo DGASA veiklos vietos:

- iki artimiausio *gyvenamosios paskirties objekto* - Varnių miesto Ežero g. 9 individualaus gyvenamojo namo (žemės sklypas po juo nesuformuotas ir NTR neįregistruotas) - 185 m pietų kryptimi;
- iki artimiausio *mokymo ir mokslo paskirties objekto* - VšĮ „Telšių regioninis profesinio mokymo centras“ žemės sklypo, esančio S. Daukanto g. 6B, Varnių m. - 470 m pietų kryptimi;
- *visuomeninės paskirties objektų* 500 metrų spinduliu nuo DGASA nėra;
- *rekreacinės paskirties objektų* 500 metrų spinduliu nuo DGASA nėra.

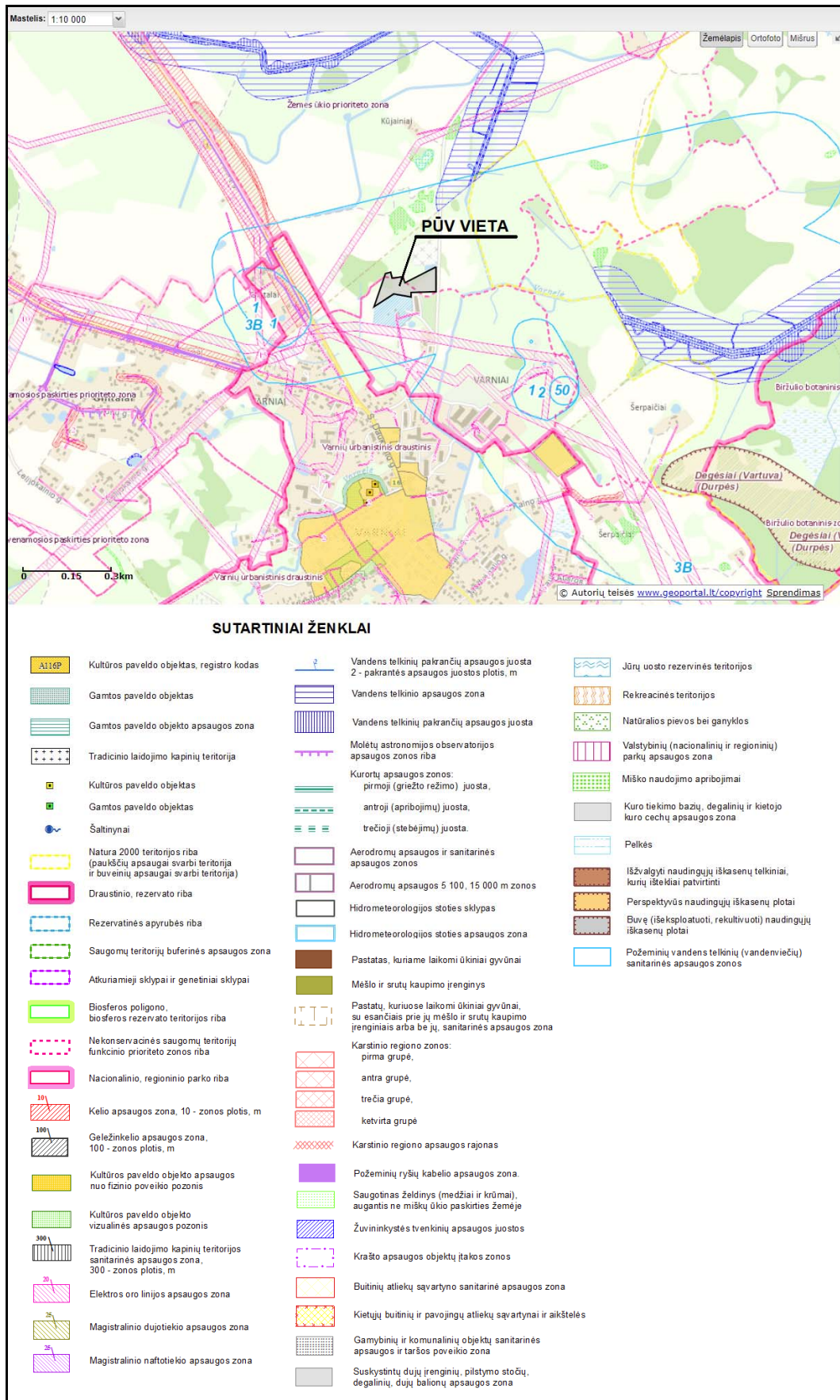
Visam PŪV naudojamam žemės sklypo plotui taikomos komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonų (Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo IV skyrius, pirmasis skirsnis), gamybinių objektų sanitarinės apsaugos zonų (IV skyrius, pirmasis skirsnis) ir valstybinių parkų (V skyrius, dvidešimt trečiasis skirsnis) specialiosios žemės naudojimo sąlygos, šio žemės sklypo 0,0627 ha ploto dalis patenka į kelių apsaugos zonas (III skyrius, antrasis skirsnis). Žemės sklypas nėra melioruotas. Informacija apie SAZ ir kitus žemės sklypų naudojimo apribojimus pateikiama 4 pav.

Žemės sklypui nustatytos ir NTR įregistruotos šios specialiosios žemės naudojimo sąlygos (vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu):

- IV skyrius, pirmasis skirsnis. Komunalinių objektų sanitarinės apsaugos zonos (1,3300 ha);
- IV skyrius, pirmasis skirsnis. Gamybinių objektų sanitarinės apsaugos zonos (1,3300 ha);
- V skyrius, dvidešimt trečiasis skirsnis. Valstybiniai parkai (1,3300 ha);
- III skyrius, antrasis skirsnis. Kelių apsaugos zonos (0,0627 ha).

Žemės sklypo plotas - 1,3300 ha, žemės ūkio naudmenų plotas - 0,4718 ha (iš jo ariamos žemės plotas - 0,4718 ha), užstatyta teritorija - 0,8582 ha. Žemės ūkio naudmenų našumo balas - 32,1.

UAB Telšių regiono atliekų tvarkymo centro planuojamos ūkinės veiklos (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės įrengimas ir eksploatacija), numatomos vykdyti Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., LT-88318 Telšių r. sav.,
POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

4 pav. Ištrauka iš specialiųjų žemės naudojimo sąlygų erdvinį duomenų rinkinio

UAB Telšių regiono atliekų tvarkymo centro planuojamos ūkinės veiklos
(didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės įrengimas ir eksploatacija),
numatomos vykdyti Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., LT-88318 Telšių r. sav.,

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

PŪV žemės sklypas yra išvystytas infrastruktūros atžvilgiu: į PŪV žemės sklypą yra nutiesta 0,4 kV įtampos elektros požeminė linija, kuria užmaitinamas Varnių m. DGASA elektros įrenginių tinklas. PŪV metu numatoma eksploatuoti įrengtus ir NTR įregistruotus vandentiekio, ūkio-buities ir paviršinių (lietaus ir sniego tirpsmo) nuotekų tinklus.

Privažiavimas prie PŪV vietos yra esamas - atliekos autotransportu atvežamos/išvežamos per įvažiavimą į PŪV vietos teritoriją esama Varnių m. Ežero gatve.

Kita inžinerinė infrastruktūra Varnių m. DGASA nėra būtina.

PŪV atitinka Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Telšių rajono savivaldybės tarybos 2008-04-24 sprendimu Nr. T1-165 „Dėl Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“, Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje išdėstytiems sprendiniams, kur PŪV vieta, apimanti 1,3300 ha ploto žemės sklypą (kad. Nr. 7878/0001:131 Varnių m. k.v.), esantį Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., LT-88318 Telšių r. sav., patenka į **Varnių regioninio parko ūkinio prioriteto zoną** (indeksas II-RP).

Telšių rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinio ištrauką su pažymėta PŪV vieta žiūr. PVSV ataskaitos 7 priede.

5. PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS VEIKSNIŲ, DARANČIŲ ĮTAKĄ VISUOMENĖS SVEIKATAI, TIESIOGINIO AR NETIESIOGINIO POVEIKIO KIEKYBINIS IR KOKYBINIS APIBŪDINIMAS IR ĮVERTINIMAS

5.1. Planuojamos ūkinės veiklos cheminės taršos, galinčios daryti poveikį visuomenės sveikatai, vertinimas.

Į DGASA atliekos priimamos kiekvieną savaitę nuo antradienio iki šeštadienio, 9⁰⁰ - 18⁰⁰ val. Objekto numatomu veiklos metu, dienos periodu (07⁰⁰ - 18⁰⁰ val.) numatoma, kad į DGASA atveš atliekas ir atvyks jų pasiimti 1 krovininis automobilis per valandą (7 krovininiai automobiliai per darbo dieną). Maksimalus atvyksiančių krovininių automobilių skaičius - 2 vnt. per valandą. Taip pat skaičiuojama, jog į DGASA per darbo dieną gali nežymiai padidėti lengvojo autotransporto eismas į teritoriją. Pagal jau veikiančių analogiškų aikštelių apimtis, prognozuojama jog per dieną į DGASA galėtų maksimaliai atvykti iki 25 vnt. gyventojų lengvojo autotransporto, kuriuo bus pristatomos atliekos. Maksimalus atvyksiančių lengvųjų automobilių skaičius - 4 vnt. per valandą.

Priimama, kad viena transporto priemonė, manevruodama šalia aikštelės ir sklypo teritorijoje, nuvažiuoja 500 m atstumą. Dyzelinių transporto priemonių tarša yra didžiausia lyginant su kitas kuro rūšis naudojančiomis transporto priemonėmis. Priimama, jog į DGASA atvyks transportas, varomas dyzelinu, benzinu ir suskystintomis dujomis.

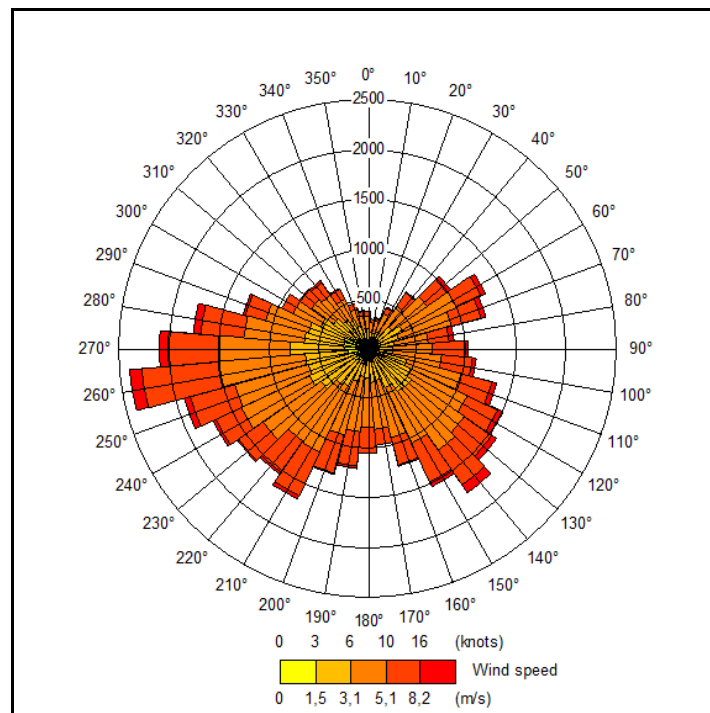
Iš autotransporto priemonių išsiskirsiančių teršalų kiekis, kuris pateks į aplinkos orą planuojamoje teritorijoje, apskaičiuotas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos departamento „Teršalų emisijos į atmosferą iš mašinų su vidaus degimo varikliais apskaičiavimo metodiką“, 1993, psl. 3-22, ir sudaro: anglies monoksido - 0,081 t/m., azoto oksidų - 0,006 t/m., sieros dioksido - 0,0002 t/m., kietųjų dalelių - 0,0004 t/m. ir angliavandenilių - 0,0192 t/m. Bendras išmetamų teršalų kiekis – 0,107 t/m. Mobilijų taršos šaltinių išmetamų teršalų skaičiuotė pateikiama PVSV ataskaitos 9 priede.

Skaičiuojant teršalų, išsiskirsiančių veiklos metu, sklaidą, buvo naudojama kompiuterinė programinė įranga „ADMS 5.2“. Tai naujos kartos daugiašaltinis dispersijos modelis, kurį naudoti rekomenduoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008-12-09 įsakymu Nr. AV-200 „Dėl ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 143-5768; aktuali redakcija)).

Teršalų skaičiavimuose naudoti šie duomenys:

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

- Meteorologiniai parametrai. Siekiant užtikrinti maksimalų „ADMS 5.2“ modelio tikslumą, į jį reikia suvesti itin detalius meteorologinių duomenų kiekius - meteorologinių parametrų reikšmes kiekvienai metų valandai. Aplinkos oro teršalų sklaidos skaičiavimuose naudoti Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos suteikti 5 metų (2014-2018 m.) Laukuvos meteorologijos stoties meteorologiniai duomenys: temperatūra, vėjo greitis ir kryptis, kritulių kiekis ir debesuotumas.
- Sklaidos modeliavimo metu naudotą meteorologinę duomenų rinkmeną grafiškai vizualizavus matome šios meteorologinės duomenų rinkmenos vėjų rožę (žiūr. 5 pav.), kur elemento kampas atvaizduoja vėjo kryptį, o radialinis atstumas nuo centro atvaizduoja atsiradimų dažnumą. Meteorologinių duomenų išsigijimą patvirtinanti pažyma pridėjama PVSV ataskaitos 10 priede.
- Reljefo pataisos koeficientas.
- Platuma lygi 55,8.
- Skaičiavimo lauko dydis - 2 km spinduliu nuo taršos šaltinių.
- Teršalų koncentracijų skaičiavimo aukštis 1,5 m.
- Atliekant modeliavimą „ADMS 5.2“ modeliu naudojami kasvalandiniai meteorologiniai duomenys. Remiantis šiais duomenimis modelis kiekvienai jų apskaičiuoja maksimalias koncentracijas pažemio sluoksnyje (t. y. gaunama 43800 reikšmių). Parinkus bet kokią vidurkinio laiko atkarpą modelis susumuoja į jį patenkančias vidutines valandines koncentracijas ir padalina gautą rezultatą iš valandų skaičiaus tame intervale. Taip gaunama vidutinė teršalo pažemio koncentracija atitinkamoje laiko atkarpoje. Tai leidžia nustatyti vidutines teršalo koncentracijas ne tik bet kurią metų valandą, bet ir, pavyzdžiui, pasirinktą parą, savaitę, mėnesį, sezoną. Taip pat ir visų metų vidutinę koncentraciją. Kaip jau minėta, rezultatų vidurkinio laiko intervalas smarkiai įtakoja galutinį rezultatą: kuo parenkama laiko atkarpa ilgesnė, tuo labiau valandinės koncentracijos išsilygina (susiniveliuoja koncentracijų pikai) ir absoliuti koncentracijos reikšmė mažėja.

5 pav. Laukuvos meteorologijos stoties (2014-2018 m.) meteorologinės duomenų rinkmenos vėjų rožė

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

- Atliekant teršalų sklaidos modeliavimą nagrinėjama objektui parinkti vidurkio laiko intervalai, atitinkantys modeliuojamų teršalų ribinių verčių vidurkio laiko intervalus nurodytus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos ministro 2007-06-11 įsakyme Nr. D1-329/V-469 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000-10-30 įsakymo Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo patvirtinimo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių nustatymo“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. 67-2627; aktuali redakcija).
- Skirtingų teršalų skaičiavimų rezultatai išreikšti atitinkamu procentiliu, kuris parinktas vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008-07-10 įsakymu Nr. AV-112 patvirtintomis Foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijomis (Žin., 2008, Nr. 82-3286; aktuali redakcija). Procentilio paskirtis - atmesti statistiškai nepatikimus modeliavimo rezultatus. Procentiliai būna labai įvairūs ir rodo procentinę statistiškai patikimais laikomų rezultatų dalį. Likę rezultatai yra atmetami išvengiant statistiškai nepatikimų koncentracijų „išsišokimų“, galinčių iškraipyti bendrą vaizdą.
- Objekto taršos šaltinių emisijos nepastovumo faktorius - taršos šaltinių darbo laikas (val./m).
- Foninių koncentracijų įvestis.

Atlikus aplinkos oro teršalų sklaidos skaičiavimus, nustatytos šios galimos pažemio koncentracijos (žiūr. 8 lentelę). Sklaidos žemėlapiui pateikiami PVSV ataskaitos 11 priede.

Iš taršos sklaidos modeliavimo rezultatų matyti, kad esant pačioms nepalankiausioms taršos sklaidai sąlygoms, PŪV metu aplinkos oro teršalų koncentracijos bus labai nežymios nei objekto teritorijoje, nei už jos ribų, ir nesiels žmonių sveikatos apsaugai nustatytų RV. Įvertinus atliktus skaičiavimus, galima teigti, jog UAB TRATC PŪV aplinkos oro kokybei žymesnės įtakos neturės, todėl neigiamas poveikis visuomenės sveikatai neprognozuojamas ir Varnių m. DGASA SAZ ribas galima formuoti jas sutapdinant su objekto veiklos sklypo ribomis.

Aplinkos oro taršos skaičiavimo rezultatai

8 lentelė

Teršalo pavadinimas	Maksimali teršalo koncentracija skaičiavimo lauke			
	be fonu		su fonu	
	koncentracija	RV dalimis ¹	koncentracija	RV dalimis ¹
1	3	4	5	6
Anglies monoksidas: 8 valandų	0,0034	0,0003	0,218	0,02
Azoto oksidai: 1 valandos kalendorinių metų	1,600 0,048	0,008 0,001	8,78 5,85	0,04 0,15
Kietosios dalelės KD ₁₀ : paros kalendorinių metų	0,00086 0,00029	0,00002 0,00001	10,600 10,396	0,21 0,26
Sieros dioksidas: 1 valandos paros	0,0045 0,0014	0,00001 0,00001	2,8045 2,8014	0,01 0,02
Angliavandeniliai (LOJ): 0,5 val.	0,0000123	0,00001	-	-

¹ - RV dalimis - modeliavimo būdu gauta maksimali teršalo koncentracija padalinta iš teršalo ribinės vertės.

5.2. Galimas planuojamos ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatai, atsižvelgiant į ūkinės veiklos metu į aplinką skleidžiamus kvapus

PŪV metų kvapus galinčių skleisti medžiagų išsiskyrimas neplanuojamas ir poveikis aplinkai šiuo aspektu neprognozuojamas. Planuojamoje DGASA numatomoms laikyti atliekoms (pavojingosios, žaliosios, mišrios statybinės ir griovimo atliekos, didelių gabaritų atliekos, naudotos padangos, tekstilės gaminiai, antrinės žaliavos (plastikas, popierius, kartonas ir jų pakuotės atliekos), elektros ir elektroninės atliekos) nėra būdinga ypatybė skleisti kvapus sudarančias ar galinčias įtakoti chemines medžiagas ir/ar jų junginius į aplinkos orą.

5.3. Fizikinės (triukšmas, nejonizuojančioji spinduliuotė ir kt.) taršos, galinčios daryti poveikį visuomenės sveikatai, vertinimas

Triukšmas.

Akustinio triukšmo ribines vertes nusako Sveikatos apsaugos ministro įsakymas dėl Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-06-13 įsakymo Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“ pakeitimo“ (TAR, 2018; Nr. 2188) ir reglamentuoja sekančiai:

Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo							
Triukšmo ribiniai dydžiai	Ekvivalentinis garso lygis, dB(A)	Maksimalus garso lygis, dB(A)	Paros laikas, val.	Triukšmo ribiniai dydžiai, naudojami aplinkos triukšmo kartografavimo rezultatams įvertinti			
				Ldvn	Ldienes	Lvakaro	Lnakties
Dienos	65	70	7-19	65	65	60	55
Vakaro	60	65	19-22				
Nakties	55	60	22-7				
Gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų (išskyrus maitinimo ir kultūros paskirties pastatus) aplinkoje, išskyrus transporto sukeliama triukšmą							
Triukšmo ribiniai dydžiai	Ekvivalentinis garso lygis, dB(A)	Maksimalus garso lygis, dB(A)	Paros laikas, val.	Triukšmo ribiniai dydžiai, naudojami aplinkos triukšmo kartografavimo rezultatams įvertinti			
				Ldvn	Ldienes	Lvakaro	Lnakties
Dienos	55	60	7-19	55	55	50	45
Vakaro	50	55	19-22				
Nakties	45	50	22-7				

Triukšmo lygis DGASA statybos metu: Statybos darbai bus trumpalaikiai ir atliekami laikantis visų laiko bei darbų režimo apribojimų, todėl triukšmo poveikis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje nebus juntamas ir neigiamas poveikis gyventojams šiuo laikotarpiu nenumatomas.

Triukšmo lygis eksploatacijos metu: Varnių m. DGASA veiklos metu stacionarių triukšmo taršos šaltinių naudoti nenumato. Pradėjus aikštelės eksploataciją galimi tik mobilūs triukšmo šaltiniai - autotransportas. Į DGASA per darbo dieną atvyks iki 7 sunkiojo transporto priemonių. Skaičiuojama, kad gali nežymiai padidėti lengvojo autotransporto eismas į teritoriją. Pagal jau veikiančių analogiškų aikštelių apimtį, prognozuojama, jog per darbo dieną maksimaliai į aikštelę atvyks iki 25 vnt. gyventojų lengvojo autotransporto, kuriuo bus atvežamos atliekos.

PŪV teritorijoje važinėjantis autotransportas vertinamas kaip linijinis triukšmo šaltinis. Priimamas lengvojo transporto sukeliama triukšmo lygis - 74 dBA, sunkiojo transporto - 80 dBA, transporto triukšmo lygiai pasirenkami vadovaujantis LR susisiekimo ministro 2007-11-10 įsakymu Nr. 3-57 „Dėl transporto priemonių ir sudedamųjų transporto priemonių dalių atitikties triukšmo kontrolės teisės norminiams aktams vertinimo ir sertifikavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 118-4840; aktuali redakcija).

Triukšmo įvertinimas teritorijoje

Esamas foninis triukšmo lygis

Norint įvertinti galimą triukšmo padidėjimą dėl PŪV, reikia įvertinti esamą foninį triukšmo lygį teritorijoje. Foninį triukšmą nagrinėjamoje teritorijoje formuoja Ežero g. judantis transportas, tačiau informacijos apie transporto srautus ir jų sukiamą triukšmo lygį šioje gatvėje nėra. Todėl siekiant įvertinti dėl transporto susidarantį foninį triukšmo lygį PŪV vietoje ir artimiausioje jai gyvenamosios paskirties aplinkoje, priimama, kad transporto srautai Ežero g. bus tokie patys kaip krašto kelyje 160 „Telšiai-Varniai-Laukuva“. Krašto kelias 160 yra artimiausias ir tiesiogiai su Ežero g. besijungiantis kelias. Vadovaujantis Lietuvos automobilių kelių direkcijos (toliau - LAKD) pateikiamais 2019 m. duomenimis (žiūr. 6 pav.), šio kelio vidutinis metinis paros eismo intensyvumas (VMPEI) siekia 2174 vnt. per parą. Esamas foninis triukšmas PŪV vietoje ir artimiausiose jai gyvenamosiose teritorijose nustatomas modeliavimo būdu.

Triukšmo sklaidos skaičiavimai

Mobilių triukšmo šaltinių triukšmas planuojamoje teritorijoje sumodeliuotas naudojant CadnaA programinę įrangą. CadnaA (Computer Aided Noise Abatement - kompiuterinė triukšmo mažinimo sistema) - tai programinė įranga, skirta triukšmo poveikio apskaičiavimui, vizualizacijai, įvertinimui ir prognozavimui. CadnaA programoje vertinamos pagrindinės akustinių taršos šaltinių grupės (pagal 2002/49/EB), kurioms taikomos atitinkamos Europos Sąjungoje ir Lietuvoje galiojančios metodikos ir standartai.

Vadovaujantis Europos Parlamento ir Komisijos direktyvos 2002/49/EB 6 straipsniu ir II priedu bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-06-13 įsakymu Nr. V-604 patvirtinta Lietuvos higienos norma HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, PŪV metu sukeliama triukšmo lygio vertinimui naudota ši metodika:

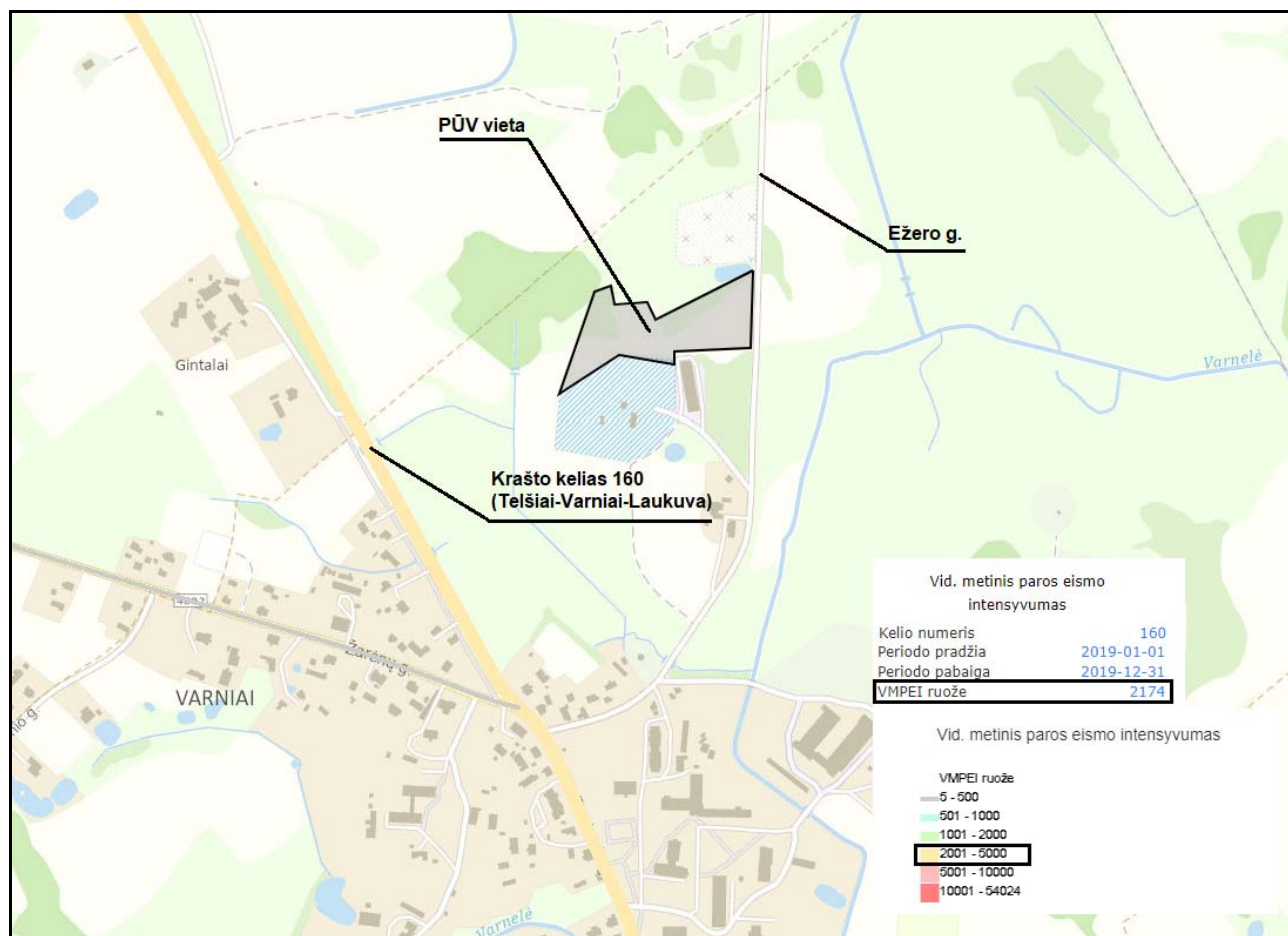
- Pramoninės veiklos triukšmui vertinti - Lietuvos standartas LST ISO 9613-2:2004 „Akustika. Atviroje erdvėje sklindančio garso silpninimas. 2 dalis. Bendrasis skaičiavimo metodas“ (tapatus ISO 9613-2:1996).
- Kelių transporto triukšmui vertinti - Prancūzijos nacionalinė skaičiavimo metodika „NMPB-Routes-96“ (SETRA-CERTU-LCPC-CSTB), nurodyta Prancūzijos Respublikos aplinkos ministro 1995-05-05 įsakyme dėl kelių infrastruktūros triukšmo, ir Prancūzijos standartas „XPS 31:133“. Šiuose dokumentuose spinduliuojamojo triukšmo įvesties duomenys gaunami vadovaujantis metodikos „Sausumos transporto triukšmo vadovas, triukšmo lygių prognozavimas, CETUR 1980“ („Guide du bruit des transports terrestres, fascicule prevision des niveaux sonores, CETUR 1980“) nurodymais.

Prognozuojami triukšmo lygiai

PŪV triukšmo lygio įvertinimui buvo paskaičiuotas teritorijoje numatomų mobilių (autotransporto) triukšmo taršos šaltinių sukiamas triukšmo lygis (triukšmo sklaidos žemėlapiai pateikiami PVSV ataskaitos 12 priede).

Sklaidos žemėlapuose pateikiamos triukšmo lygių izolinijos 5 dB intervalu, bei nurodomi triukšmo lygiai konkrečiuose receptoriuose - 6 taškuose: T1-T4 - ties PŪV vietos ribomis, T5-T6 - ties artimiausia PŪV vietai gyvenamąja aplinka. Receptorių taškai pažymėti triukšmo sklaidos schemose.

Įvertinus teritorijoje planuojamų mobilių triukšmo taršos šaltinių keliamą triukšmą (taršos šaltinių keliamo triukšmo sklaidos rezultatų schema pateikiama PVSV ataskaitos 12 priede), nustatyta, kad PŪV metu ekvivalentinis triukšmo lygis už planuojamo žemės sklypo ribų ir artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys didžiausių leidžiamų triukšmo ribinių dydžių dienos (L_{diena}) metu, taikomų gyvenamajai teritorijai (vertinant išskyrus transporto sukiamą triukšmą) pagal Lietuvos higienos normą HN 33:2011.

6 pav. Krašto kelio 160 „Telšiai-Varniai-Laukuva“ VMPEI (šaltinis - <https://eismoinfo.lt>).

Triukšmo, sukeliama PŪV metu, lygiai taškuose T1-T6 nurodyti žemiau:

Ekvivalentinis triukšmo lygis L_{dienos} , dBA					
T1	T2	T3	T4	T5	T6
21,8	25,5	26,7	24,4	3,0	0,7

Foninis triukšmo lygis

Foninis triukšmas, kurį formuoja Ežero g., taškuose T1-T6 buvo įvertintas modeliavimo būdu, pasinaudojus LAKD pateiktais VMPEI duomenimis (žiūr. 6 pav.). Sumodeliuota dienos foninio triukšmo sklaidos schema pateikiama 12 priede. Iš sumodeliuotos foninio triukšmo sklaidos schemas galima matyti, kad 55 dBA triukšmo ribinė vertė yra viršijama taške T3:

Ekvivalentinis triukšmo lygis L_{dienos} , dBA					
T1	T2	T3	T4	T5	T6
46,9	51,9	69,7	48,3	40,8	51,6

Suminis triukšmo lygis, įvertinus PŪV metu sukeliama ir foninį triukšmą

Siekiant įvertinti triukšmo lygį artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje po PŪV įgyvendinimo prie sumodeliuoto foninio triukšmo, kurį nulemia greta PŪV vietos esanti Ežero g., pridedamas triukšmo lygis, kuris susidarys tik PŪV metu. Suminio triukšmo lygiai taškuose T1-T6 nurodyti žemiau:

Ekvivalentinis triukšmo lygis L_{dienos} , dBA					
T1	T2	T3	T4	T5	T6
47,0	52,0	71,4	48,4	40,8	51,6

UAB Telšių regiono atliekų tvarkymo centro planuojamos ūkinės veiklos (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės įrengimas ir eksploatacija), numatomos vykdyti Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., LT-88318 Telšių r. sav.,

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

Atsižvelgiant į tai, kad suminis triukšmo lygis, palyginus jį su Ežero g. foniniu triukšmu, taškuose T5-T6 (ties PŪV vietai artimiausia gyvenamąja aplinka) nekinta, galima teigti, PŪV metu susidarysiantis triukšmas foniniam triukšmo lygiui taškuose T5-T6 įtakos neturės ir vyraujančio foninio triukšmo verčių nepakeis. Sumodeliuota bendra triukšmo sklaidos schema pateikta PVSV ataskaitos 12 priede.

Triukšmo sklaidos skaičiavimo išvados

Akustinio triukšmo sklaidos skaičiavimas buvo atliktas PŪV įvertinant eksploatacijos metu keliamą triukšmą nuo susidarančių transporto srautų.

Atlikus PŪV (mobilių taršos šaltinių) keliamo triukšmo sklaidos skaičiavimus, nustatyta, jog PŪV metu ekvivalentinis triukšmo lygis artimiausioje gyvenamojoje aplinkoje neviršys ribinių triukšmo verčių dienos periodu (07⁰⁰-19⁰⁰ val.), taikomų gyvenamųjų pastatų (namų) ir visuomeninės paskirties pastatų aplinkai (išskyrus transporto sukeliama triukšmą) pagal HN 33:2011.

PŪV neturės neigiamos įtakos gyventojų sveikatai. Ties artimiausia gyvenamąja aplinka pagrindiniu triukšmo šaltiniu išliks Ežero g. važiuojantis autotransportas.

Apibendrinat triukšmo sklaidos skaičiavimo rezultatus, galima teigti, kad per valandą į DGASA teritoriją atvykstantys krovininiai ir lengvieji automobiliai vietovės triukšmo lygio neįtakos, PŪV neigiamas poveikis triukšmo aspektu artimiausiai gyvenamajai ir visuomeninės paskirties aplinkai neprognozuojamas.

5.4. Kiti reikšmingi planuojamos ūkinės veiklos visuomenės sveikatai įtaką darantys veiksniai
PŪV neturės reikšmingos įtakos kitiems visuomenės sveikatai įtaką galintiems daryti veiksniams.

6. PRIEMONIŲ, KURIOS PADĖS IŠVENGTI AR SUMAŽINTI NEIGIAMĄ PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKĮ VISUOMENĖS SVEIKATAI, APRAŠYMAS BEI JŲ PASIRINKIMO ARGUMENTAI

UAB TRATC Varnių m. DGASA PŪV metu numatomos visos techninės ir organizacinės priemonės taršos prevencijai. Numatoma DGASA veikla neturės žymesnės įtakos aplinkos oro ir triukšmo taršos padidėjimui artimiausioje gyvenamojoje teritorijoje:

- į DGASA teritoriją atvyks Europos Sąjungos reikalavimus atitinkantis sunkiasvoris autotransportas;
- DGASA veikla bus vykdoma tik dienos laikotarpiu, kai ribinis triukšmo lygis yra didžiausias.
- DGASA projektuojama su ją aplink žemės sklypo (ar jo dalies) perimetrą juosiančia tvora, kuri apsaugo DGASA nuo pašalinių asmenų patekimo į ją. Prieš pradėdant DGASA eksploataciją, bus įrengta perimetro apsaugos signalizacija, kuri informuos DGASA saugančią privačią saugos kompaniją apie pašalinių asmenų patekimą į DGASA.

Visos priemonės, kurios yra numatytos DGASA įrengimo, veiklos, eksploatavimo, organizavimo etapuose, yra diegiamos tam, kad būtų maksimaliai sumažintas galimas neigiamas poveikis aplinkai, darbuotojams ir visuomenės sveikatai.

7. ESAMOS VISUOMENĖS SVEIKATOS BŪKLĖS ANALIZĖ

UAB TRATC PŪV numato vykdyti Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., Telšių r. sav. administracinėje teritorijoje, o atskirų miestų ar kaimiškųjų vietovių sveikatos rodiklių duomenų bazės nėra, todėl apžvelgiant visuomenės sveikatos būklę nagrinėjami visos Telšių r. sav. populiacijos sveikatos rodikliai, kurie palyginami su bendrais Lietuvos Respublikos rodikliais.

Telšių rajono savivaldybės teritorijoje, kaip ir Lietuvoje, mirčių struktūra būdinga daugeliui ekonomiškai išsivysčiusių šalių ir jau daugelį metų nekinta: pagrindinės mirčių priežastys 2017 metais buvo kraujotakos sistemos ligos, piktybiniai navikai, nelaimingi atsitikimai ir savižudybės.

Kraujotakos sistemos ligų, piktybinių navikų ir savižudybių Telšių rajono mirtingumo rodikliai viršijo šalies mirtingumo rodiklius, mirtingumas nuo nelaimingų atsitikimų buvo mažesnis nei šalies vidurkis.

Vaikų iki 1 metų amžiaus mirtingumas 1000 gyvų gimusių Telšių rajono savivaldybėje pastaraisiais metais stebimas mažesnis už šalies rodiklius, išskyrus 2009-2010 ir 2012-2014 metų laikotarpius, kai šis rodiklis buvo smarkiai išaugęs ir gana ženkliai viršijo Lietuvos bendrą rodiklį.

Lietuvos gyventojų vidutinė būsimo gyvenimo trukmė pagal 2017 metų duomenis, yra 75,69 metai. Telšių apskrityje - 75,98 metai. Duomenų apie Telšių rajono savivaldybės gyventojų vidutinę gyvenimo trukmę nėra.

Pagal Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Lietuvos sveikatos rodiklių informacinėje sistemoje pateikiamus rodiklius, 2001-2017 metais gyventojų apsilankymų skaičius pas gydytojus nuolatos augo. Lietuvoje ir Telšių rajono savivaldybėje 2008-2011 metais buvo pastebimas apsilankymų pas gydytojus skaičiaus svyravimas, tačiau nuo 2012 m. vėl stebimas apsilankymų pas gydytojus skaičiaus didėjimas.

Per pastarąjį dešimtmetį augo (ypatingai ryškus augimas stebimas 2010-2015 metais) sergamumas kraujotakos sistemos ligomis - tam manoma įtakos turėjo aplinkos ir maisto kokybės pablogėjimas, fizinio krūvio stoka bei didėjantis stresas.

Sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis 2001-2017 metais labai svyravo, Telšių rajono gyventojų sergamumas kvėpavimo sistemos ligomis 2001-2007 m. laikotarpiu buvo gana ženkliai didesnis nei bendras Lietuvos vidurkis, 2008-2017 m. laikotarpiu šis vidurkis svyravo labai panašiai ir buvo jau tik šiek tiek didesnis nei bendras Lietuvos vidurkis.

Sergamumo piktybiniais navikais sergamumo duomenys pateikiami tik iki 2012 metų. Nuo 2001 m. sergamumas piktybiniais navikais, išskyrus staigų sumažėjimą Telšių rajone 2008 m., nuolat auga. Sergamumas piktybiniais navikais Telšių rajone yra žemesnis nei Lietuvos vidurkis.

Sergamumas nervų sistemos ligomis Telšių rajono savivaldybėje 2001-2007 m. laikotarpiu ženkliai augo, 2008-2013 m. laikotarpiu nustojo augti, vėliau vėl turėjo augimo tendenciją iki 2015 m., tačiau visu stebimu periodu buvo gerokai didesnis bei bendras Lietuvos vidurkis.

8. SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS RIBŲ NUSTATYMO ARBA TIKSLINIMO PAGRINDIMAS

Sanitarinės apsaugos zona (SAZ) - aplink stacionarų taršos šaltinį arba keletą šaltinių, taip pat šalia kelių esanti teritorija, kurioje dėl galimo neigiamo poveikio žmonių sveikatai galioja nustatytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos.

Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo 24 straipsnio 2 dalis nurodo, kad ūkinei veiklai, kuriai nustatomos SAZ, SAZ ribų dydžius nustato Vyriausybė. Įstatymo 3 dalis nurodo, kad PŪV PVSV ar PŪV PAV procesų metu, atliekant PVSV, įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, gali būti nustatyti kitokie negu Vyriausybės patvirtinti SAZ ribų dydžiai.

Nagrinėjamu atveju SAZ ribų dydis nustatomas atliekant PVSV. Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 51 straipsnio 3 dalyje nurodoma, kad SAZ ribos turi būti tokios, kad ūkinės veiklos išmetamų (išleidžiamų, paskleidžiamų) aplinkos oro teršalų, kvapų, triukšmo ir kitų fizikinių veiksnių sukeliama žmogaus sveikatai kenksminga aplinkos tarša už SAZ ribų neturi viršyti ribinių užterštumo (ar kitokių) verčių, nustatytų gyvenamosios paskirties pastatų (namų), viešbučių, mokslo, poilsio, gydymo paskirties pastatų, su apgyvendinimu susijusių specialiosios paskirties pastatų, rekreacijai skirtų objektų aplinkai.

SAZ nustatomos aplink stacionarius taršos šaltinius, esančius statiniuose ir (ar) įrenginiuose ar jų grupėse arba jiems skirtose teritorijose, kuriuose planuojama ar vykdoma ūkinė veikla ir (ar) objektai, arba aplink statinių ar įrenginių, kuriuose yra šioje dalyje nurodyti taršos šaltiniai, išorines atitvaras ar ribas (atsižvelgiant į ūkinės veiklos rūšį, taršos šaltinių išsidėstymą). SAZ nustatomos

UAB Telšių regiono atliekų tvarkymo centro planuojamos ūkinės veiklos (didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės įrengimas ir eksploatacija), numatomos vykdyti Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., LT-88318 Telšių r. sav.,

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

aplink šių objektų stacionarius taršos šaltinius, išmetančius (išleidžiančius, paskleidžiančius) aplinkos oro teršalus, kvapus, triukšmą ar kitus fizikinius veiksnius.

Nustatytos ar patikslintos SAZ (specialiosios žemės naudojimo sąlygos) įrašomos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės įstatymo ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-04-15 nutarimu Nr. 534 „Dėl Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 41-1539; aktuali redakcija), nustatyta tvarka.

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 3 priedo 2 lentelės 7 punktu, PŪV nustatyta 100 metrų normatyvinė SAZ. Normatyvinės SAZ plotas sudarytų apie 11,27 ha, kadangi veikla planuojama, tai ši SAZ nėra įteisinta. Schema su normatyvinės SAZ ribomis pateikta PVSV ataskaitos 14 priede.

Planuojamos vykdyti ūkinės veiklos SAZ nustatoma PVSV proceso metu. Nustačius SAZ ribas bus užtikrinta, kad PŪV įtakojama aplinkos tarša už SAZ ribų neviršys visuomenės sveikatos saugos teisės aktais reglamentuojamų ribinių dydžių.

Vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 51 straipsnio 5 dalimi, PŪV PVSV ar PŪV PAV procesų metu įvertinus konkrečios ūkinės veiklos galimą poveikį visuomenės sveikatai, Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytas ar PVSV metu nustatytas SAZ dydis gali būti sumažintas arba padidintas laikantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų 51 straipsnio 3 dalyje nustatytų principų.

Šios ataskaitos tikslas kompleksiskai įvertinti PŪV poveikį visuomenės sveikatai ir atsižvelgiant į rezultatus nustatyti SAZ ribas. DGASA PŪV normatyvinės SAZ tikslinamos atsižvelgiant į galimą PŪV neigiamą poveikį visuomenės sveikatai. SAZ ribos nustatomos įvertinant PŪV aplinkos taršą.

Priimama, kad ūkinės veiklos sukeltų aplinkos taršos veiksnių, galinčių įtakoti visuomenės sveikatą, atitikimas visuomenės sveikatos saugos teisės aktais nustatytoms ribinėms vertėms užtikrina priimtina poveikį visuomenės sveikatai, nes ribinės vertės yra nustatytos, atsižvelgiant į šių veiksnių dozės-atsako vertinimus ir yra nekenksmingos žmonių sveikatai.

Įvertinus UAB TRATC PŪV žemės sklype, esančiame Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., Telšių r. sav., nustatyta, jog PŪV neturės žymesnės įtakos aplinkos oro kokybei, triukšmo ir kitos taršos padidėjimui ūkinės veiklos žemės sklype ir už jo ribų, todėl, atlikus PVSV, PŪV SAZ ribas siūloma nustatyti sutapatinant su žemės sklypo, kuriame planuojama vykdyti ūkinę veiklą, ribomis (situacinę schemą su formuojamomis SAZ ribomis žiūr. PVSV ataskaitos 14 priede).

9. POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO METODŲ APRAŠYMAS

Poveikio kiekybiniam ir kokybiniam vertinimui naudotos metodikos, nurodytos Europos Sąjungos direktyvoje 93/67/EEC. Metodo esmė - komponentų, veikiančių žmogaus gyvenamąją aplinką, susidarančią dėl aplinkos veiksnių palyginimas su žemesne, nesukeliančia pasekmių gyvenimo kokybei. Pirmame etape buvo identifikuoti pavojingi veiksniai, kurie gali turėti įtakos gyvenamajai aplinkai, toliau išskirti prioritetai pagal esamą situaciją ir veiksnių (ekotoksikologinių, fiziko-cheminių ir kt.) svarbą. Sekančiame etape atlikti dozės, darančios įtaką žmogaus sveikatai skaičiavimai. Paskutiniame, ketvirtame, etape atliktas pavojingumo nustatymas, lyginamas paskaičiuotų koncentracijų poveikis su nesukeliančių pasekmių gyvenimo kokybei koncentracijomis ir fizikiniais poveikiais.

PVSV ir viešinimo procedūros atliktos vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-05-13 įsakymu Nr. V-474 „Dėl Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“ (Žin., 2011, Nr. 61-2923; aktuali redakcija), PVSV ataskaita parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016-01-19 įsakymu Nr. V-68 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės

sveikatai vertinimo metodinių nurodymų patvirtinimo“ (TAR, 2016, Nr. 01346; aktuali redakcija) nustatytais reikalavimais.

Atliekant vietovės gyventojų demografinių bei sveikatos rodiklių analizę buvo naudotasi Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Lietuvos sveikatos rodiklių informacinėje sistemoje pateikiamais statistiniais duomenimis.

Aplinkos oro teršalų sklaidos modeliavimas ir teršalų koncentracijos teritorijoje pavaizduotos naudojant kompiuterinę programinę įrangą ADMS 5.2. Tai naujos kartos daugiašaltinis dispersijos modelis, kurį naudoti rekomenduoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008-12-09 įsakymu Nr. AV-200 „Dėl ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijų patvirtinimo“). Šis modelis vertina sausą ir šlapią teršalų nusodinimą, radioaktyvių teršalų sklaidimą, teršalų kamuolio matomumą, kvapus, pastatų įtaką, sudėtingą reljefą ir pakrantės įtaką.

Triukšmo sklaidai modeliuoti ir prognozuoti taikoma kompiuterinė programa CadnaA - tai kompiuterinė programa, skirta apskaičiuoti ir pavaizduoti, įvertinti ir prognozuoti sukeltą triukšmą bei oro taršą.

Metodų paskirtis yra nuspręsti ar PŪV aplinka yra priimtina ir nesukelia rizikos žmonių sveikatai. Metodo tikslas yra kuo realiau įvertinti trukdančius veiksnius ir jų daromą poveikį žmonių gyvenimo kokybei.

PVSV taikytų modeliavimo ir vertinimo metodų paskirtis ir tikslas yra šie:

- nustatyti esamą visuomenės sveikatos būklę veiklos vykdymo regione;
- nustatyti aplinkos taršą dėl vykdomos veiklos;
- nustatyti ar esami aplinkos taršos lygiai neviršija ribinių verčių gyvenamojoje aplinkoje;
- nustatyti PŪV SAZ.

Išvardinti vertinimo metodai yra tinkami nustatant vykdomos veiklos SAZ.

Metodas įvertintas Europos Sąjungoje. Juo naudojantis, pagal būtinybę galima įvertinti visus aplinkoje esančius veiksnius, kaip bioakumuliaciją, degradaciją, perėjimus per trofinę grandį, įsisavinimą žmogaus organizme per mitybinę grandį ir kt.

Metodas objektyviai leidžia vertinti daromą poveikį ir galimybę mažinti neigiamus poveikius.

10. POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO IŠVADOS

Atlikus PVSV ir kompleksiškai išanalizavus žinomus aplinkos veiksnius, galinčius daryti poveikį visuomenės sveikatai gyvenamojoje aplinkoje, galima daryti išvadą, jog neigiamo poveikio visuomenės sveikatai dėl UAB TRATC PŪV, numatomos vykdyti Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., Telšių r. sav., nebus:

- įvertinus aplinkos oro teršalų sklaidos skaičiavimų rezultatus ir teršalų pažemio koncentracijas aplinkos ore dėl PŪV, nustatyta kad aplinkos oro teršalų koncentracija aplinkos ore neviršys ribinių verčių;
- PŪV metu naudoti triukšmo taršos šaltinius, kurie viršytų leistinus dydžius, nustatytus pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius teisės aktus, nenumatoma; įvertinus atlikus triukšmo sklaidos skaičiavimus, nustatyta, kad triukšmo lygis už objekto SAZ ribų neviršys ribinių lygių.

11. SIŪLomos SANITARINĖS APSAUGOS ZONOS RIBOS

Įvertinus UAB TRATC PŪV žemės sklype, esančiame Ežero g. 13A, Varnių m., Varnių sen., Telšių r. sav., nustatyta, jog PŪV neturės žymesnės įtakos aplinkos oro kokybei, triukšmo ir kitos taršos padidėjimui PŪV žemės sklype ir už jo ribų, todėl, atlikus PVSV, SAZ ribas siūloma nustatyti sutapatinant su žemės sklypo, naudojamo PŪV vykdyti, ribomis. Rekomenduojamų PŪV SAZ ribų schemą žiūr. PVSV ataskaitos 14 priede.

12. REKOMENDACIJOS DĖL POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO STEBĖSENOS, EMISIJŲ KONTROLĖS IR PAN.

Nesant kriterijų monitoringas ir/ar emisijų kontrolė planuojamai Varnių m. DGASA nenumatomas.

13. LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Lietuvos Respublikos Cheminių medžiagų ir preparatų įstatymas (Žin., 2000, Nr. 36-987; aktuali redakcija).
2. Lietuvos Respublikos Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas (Žin., 2002, Nr. 56-2225; aktuali redakcija).
3. Lietuvos Respublikos Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas (TAR, 2017, Nr. 11562).
4. Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (TAR, 2019, Nr. 09862).
5. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999-12-13 įsakymas Nr. 395 „Dėl apmokestinamų teršalų kiekio nustatymo metodikų asmenims, kurie netvarko privalomosios teršalų išmetimo į aplinką apskaitos“ (Žin., 1999, Nr. 108-3159; aktuali redakcija).
6. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-11-30 įsakymas Nr. D1-653 „Dėl teršalų sklaidos skaičiavimo modelių, foninio aplinkos oro užterštumo duomenų ir meteorologinių duomenų naudojimo tvarkos ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti“ (Žin., 2007, Nr. 127-5189; aktuali redakcija).
7. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008-12-09 įsakymas Nr. D1-678 „Dėl aplinkos oro taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizacijos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 82-3282; aktuali redakcija).
8. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-05-03 įsakymas Nr. D1-368 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999-07-14 įsakymo Nr. 217 „Dėl atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002-12-31 įsakymo Nr. 698 „Dėl alyvų atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ ir jį keitusių įsakymų pripažinimo netekusiais galios“ (Žin., 2011, Nr. 57-2721; aktuali redakcija).
9. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000-10-30 įsakymas Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo patvirtinimo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių nustatymo“ (Žin., 2000, Nr. 100-3185; aktuali redakcija).
10. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2001-12-11 įsakymas Nr. 591/640 „Dėl aplinkos oro užterštumo normų nustatymo“ (Žin., 2001, Nr. 106-3827; aktuali redakcija).
11. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos ministro 2007-06-11 įsakymas Nr. D1-329/V-469 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000-10-30 įsakymo Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo patvirtinimo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių nustatymo“ pakeitimo“ (Žin., 2007, Nr. 67-2627; aktuali redakcija).
12. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-07-07 įsakymas Nr. D1-585/V-611 „Dėl aplinkos ministro ir sveikatos apsaugos ministro 2001-12-11 įsakymo Nr. 591/640 „Dėl aplinkos oro užterštumo normų nustatymo“ pakeitimo“ (Žin., 2010, Nr. 82-4364).
13. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007-05-10 įsakymas Nr. V-362 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 35:2007 „Didžiausia leidžiama cheminių medžiagų (teršalų)

POVEIKIO VISUOMENĖS SVEIKATAI VERTINIMO ATASKAITOS SANTRAUKA

- koncentracija gyvenamosios aplinkos ore“ patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 55-2162; aktuali redakcija).
14. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-05-13 įsakymas Nr. V-474 „Dėl Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme nenumatytų poveikio visuomenės sveikatai vertinimo atlikimo atvejų nustatymo ir tvarkos aprašo patvirtinimo ir įgaliojimų suteikimo“ (Žin., 2011, Nr. 61-2923; aktuali redakcija).
 15. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2016-01-19 įsakymas Nr. V-68 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai vertinimo metodinių nurodymų patvirtinimo“ (TAR, 2016, Nr. 01346; aktuali redakcija).
 16. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018-02-12 įsakymas Nr. V-166 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011-06-13 įsakymo Nr. V-604 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ patvirtinimo“ pakeitimo“ (TAR, 2018; Nr. 02188).
 17. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2006-04-07 įsakymas Nr. 3-134 „Dėl sertifikatų išdavimo ekologinius ir saugumo reikalavimus atitinkančioms kroviniams transporto priemonėms“ (Žin., 2006, Nr. 43-1578; aktuali redakcija).
 18. Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008-07-10 įsakymas Nr. AV-112 „Dėl foninio aplinkos oro užterštumo duomenų naudojimo ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui įvertinti rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 82-3286; aktuali redakcija).
 19. Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus 2008-12-09 įsakymas Nr. AV-200 „Dėl ūkinės veiklos poveikiui aplinkos orui vertinti teršalų sklaidos skaičiavimo modelių pasirinkimo rekomendacijų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 143-5768; aktuali redakcija).
 20. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007-10-31 įsakymas Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 119-4877).
 21. Lietuvos standartas LST ISO 9613-2:2004 „Akustika. Atviroje erdvėje sklindančio garso silpninimas. 2 dalis. Bendrasis skaičiavimo metodas“ (tapatus ISO 9613-2:1996).
 22. Prancūzijos nacionalinė skaičiavimo metodika „NMPB-Routes-96“ (SETRA-CERTU-LCPC-CSTB), nurodyta Prancūzijos Respublikos aplinkos ministro 1995-05-05 įsakyme dėl kelių infrastruktūros triukšmo ir Prancūzijos standartas „XPS 31:133“.
 23. „Sausumos transporto triukšmo vadovas, triukšmo lygių prognozavimas, CETUR 1980“ („Guide du bruit des transports terrestres, fascicule prevision des niveaux sonores, CETUR 1980“).
 24. Aplinkos apsaugos agentūros internetinė svetainė: www.gamta.lt.
 25. Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijos internetinė svetainė: www.am.lt.
 26. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Lietuvos sveikatos rodiklių informacinė sistema: <http://sic.hi.lt>.
 27. Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės internetinė duomenų bazė: <http://db.std.lt>.

14. PVSV ATASKAITOS PRIEDŲ SĄRAŠAS:

1.	PŪV vietos geografinė-administracinė padėtis	2 lapai
2.	AAA 2017-09-21 raštu Nr. (28.6)-A4-9686 priimta atrankos išvada ir AAA 2020-09-24 raštu Nr. (30.4)-A4E-8325 priimtas sprendimas dėl atrankos išvados pratęsimo	9 lapai
3.	UAB „Ekosistema“ licencijos kopija	1 lapas
4.	Projektuojamos DGASA įrenginių išdėstymo schema	1 lapas
5.	Žemės sklypo nuosavybės dokumentai ir žemės sklypo planas	10 lapų
6.	Informacija apie PŪV vietos gretimybes	2 lapai
7.	PŪV vietos padėtis Telšių rajono savivaldybės bendrojo plano Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinio ištrauka	1 lapas
8.	Aplinkos apsaugos agentūros 2020-09-29 raštas Nr. (30.3)-A4E-8515 „Dėl foninio aplinkos oro užterštumo duomenų“ ir Santykinai švarių Lietuvos kaimiškųjų vietovių aplinkos oro teršalų vidutinių metinių koncentracijų vertės	5 lapai
9.	Mobilių taršos šaltinių išmetamų teršalų skaičiuotė	4 lapai
10.	Meteorologinių duomenų įsigijimą patvirtinantys dokumentai	2 lapai
11.	Oro teršalų sklaidos žemėlapiai	15 lapų
12.	Triukšmo sklaidos žemėlapiai	3 lapai
13.	Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos 2017-10-08 raštu Nr. (10.2.2.3-411)10-8059 „Dėl psichologinių veiksnių poveikio visuomenės sveikatai įvertinimo“	1 lapas
14.	Situacinė schema su normatyvinėmis ir rekomenduojamomis SAZ ribomis	2 lapai
15.	PVSV ataskaitos viešinimo dokumentai	